

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

Тези

68-ої наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників, аспірантів
та студентів університету
Том 3

19 квітня – 13 травня 2016 р.

Полтава 2016

УДК 043.2
ББК 448лО

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка заборонено*

Редакційна колегія:

Онищенко В.О.	д.е.н., проф., ректор Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка
Муравльов В.В.	к.т.н., доц., в.о. проректора з науково-педагогічної та методичної роботи
Васюта В.В.	к.т.н., доц., декан факультету інформаційних та телекомунікаційних технологій і систем
Іваницька І.О.	к.х.н., доц., декан гуманітарного факультету
Комеліна О.В.	д.е.н., проф., декан факультету менеджменту і бізнесу
Нестеренко М.П.	д.т.н., проф., декан будівельного факультету
Нижник О.В.	д.т.н., с.н.с, декан електромеханічного факультету
Павленко А.М.	д.т.н., проф., декан факультету нафти і газу та природокористування
Усенко В.Г.	к.т.н., доц., декан архітектурного факультету
Шинкаренко Р.В.	к.е.н., доц., декан фінансово-економічного факультету

Тези 68-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету. Том 3. (Полтава, 19 квітня – 13 травня 2016 р.) – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 335 с.

У збірнику тез висвітлені результати наукових досліджень професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету.

©Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка,
2016

нашої мови. Із одного боку, відбувається її збагачення, але, з іншого боку, витісняються власні елементи, що замінюються на слова з подібним значенням. Курс на інтеграцію України в ЄС, процес глобалізації, перебудова економіки, орієнтація на країни Заходу спричинили тісну культурну, політичну та соціально-економічну взаємодію українського народу з народами світу, яка не могла не відбитися на мовному рівні, тому кількість англіцизмів сьогодні дуже швидко зростає. Сучасна українська термінологія активно поповнюється новими одиницями – переважно запозиченнями з англійської мови. Незважаючи на те, що українська мова частково асимілює чужі слова, все одно велика кількість англіцизмів створює загрозу для зрозумілості національної терміносистеми.

Література

1. Ажнюк Б.М. Англіцизми в сучасних українській, російській та польській мовах / Ажнюк Б.М. // *Мовознавство*. – 2008. – №2 – 3 – С.190-207
2. Ажнюк Б.М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації / Ажнюк Б.М. // *Мовознавство*. – 2001. – № 3. – С. 48-54.
3. Ломовцева А. Новітні англіцизми в українській мові і проблема лексичної варіантності / Ломовцева А. // *Українська мова*. – 2003 – № 1.– С. 96-102.
4. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / Стишов О.А. // *Київ: Вид. центр КНЛУ*, – 2003. – 288 с.

УДК 651.5: 004

*Передерій І.Г., д.і.н., доцент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Однією з найважливіших тенденцій сучасного розвитку архівної справи у світі є її інформатизація. Ця тенденція стала помітною з появою перших розвинутих інформаційно-комп'ютерних систем у 1960-ті роки й спочатку торкнулася переважно корпоративних архівних установ. Наприкінці 1970-х років інформатизаційні процеси розпочалися й у державних архівах, і в деяких країнах почали розробляти перспективні програми в цій галузі.

Виникло поняття *електронного архіву*, почали інформатизуватися управлінські процеси в архівній галузі. Торкнулася інформатизація й сфери використання документів, передусім у вигляді створення копійного фонду для матеріалів з обмеженим фізичним доступом. Інформатизація в західних країнах починалася з автоматизації всього циклу архівних процесів з метою їх інтеграції. Це дозволило сформувати електронні архівні ресурси найрізноманітнішого характеру і надати широкий доступ до інформації у світових мережах.

У 1960-х роках в інформаційно розвинутих країнах було прийнято принцип спрощення та жорсткої уніфікації опису документної інформації. При цьому особливості різного типу і виду документів часто втрачалися. У західних країнах у 1960-1980-х роках бурхливо розвивалися подокументні бази даних діяльності установ і відомств, комерційні бази даних. У той час було практично повністю автоматизовано основні технологічні процеси архівів на основі численних програмних продуктів. На початку 1980-х років обсяги інформації значно зросли, а управління базами даних ускладнилося. Постало питання про розроблення уніфікованих систем опису та створення національних систем архівної інформації. Інтенсивне зростання інформації вимагало нових програмно-технологічних рішень.

За основу універсального архівного опису багато країн взяли добре сформований на той час бібліографічний опис, пристосований до завдань архівістики. Найбільшого розвитку цей підхід набув у США, де Бібліотека Конгресу та група архівістів Національних архівів США створили у 1980-х роках структуру опису для архівних документів (у вигляді пофондових електронних каталогів), узгоджену зі спеціальним технологічним форматом зберігання та обміну – AMC MARC (Machine-readable cataloguing). Цей формат постійно розвивається, на сьогодні в США вже діє версія MARC2. Він зумовлювався необхідністю інтеграції документального бібліотечного та архівного масиву в єдину за принципами створення інформаційну систему для обміну інформацією у міжнародних мережах.

Такий підхід прийняли майже 20 держав світу (Канада, Великобританія, Іспанія, Австралія, скандинавські та ін.). Їх архівісти почали створювати аналогічні продукти: у Великій Британії – UKMARC, Канаді – CANMARC, Австралії – AUSMARC, що базувалися на MARC, але містили певні відмінності та відображали традиції кожної країни щодо каталогізації бібліотечних й архівних фондів.

Розвиток інформатизації актуалізував необхідність розроблення стандарту архівного описування. Американський архівіст та бібліограф Стівен Хенсен розробив спеціальні міжнародні правила описування заголовків для архівів, особливих фондів та манускриптів. Канадські архівісти у 1980-х роках для створення національної системи пішли шляхом стандартизації архівного описання рівня колекції та архівного фонду одночасно. Обговорення результатів праці спеціально створеного комітету на чолі з К. Хавортом експертами різних країн на зустрічі в Оттаві у жовтні 1988 р. поклато початок розробленню «Загального міжнародного стандарту архівного описування», схваленого остаточно Міжнародною радою архівів у вересні 1999 р.

На межі тисячоліть інформатизація архівної справи сконцентрувалася на формуванні ресурсів у всесвітній мережі Інтернет і наданні безпосередньої можливості отримання інформації в он-лайнному режимі. Вже на початок 2002 р. у світі пересічно на одного дослідника читального

залу припадало 100 – в Інтернеті. На сторінках веб-сайтів національних архівів передових країн реєструються мільйони відвідувачів.

Спільною рисою діяльності всіх архівних служб світу є інтенсивні спроби створення національних електронних каталогів архівних інформаційних ресурсів на рівні архівного фонду (за зарубіжною термінологією – колекції, чи групи документів).

Іншою загальною рисою процесу розвитку світової архівної практики є надання он-лайнного доступу до електронних каталогів через Інтернет. Стратегічний напрям актуалізації архівних інформаційних ресурсів склали публікації в Інтернет електронних версій традиційних архівних довідників – описів, інвентарів, індексів (переважно у вигляді баз даних, подекуди – у текстовому режимі). Не менш важливий напрям представлення інформації про архівні ресурси – створення банку цифрових копій давніх документів, що характерно практично для усіх країн світу.

Література

1. *Архівознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Авт.: Я.С. Калакура та ін. – К., 1998. – 316 с.*

2. *Henriette D. Avram Machine-Readable Cataloging (MARC) Program; Marcel Dekker, Inc. – New York, 2003.*

3. *Кузовова Н. Інформатизація архівної справи в Україні (1991–2014 рр.): історичні та правові аспекти // Scriptorium nostrum. – 2015. – № 1-2. – С. 229 – 230.*

УДК 371(06)

*Фазан В.В. д.п.н., доцент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

ПРОСВІТНИЦТВО ПРАВОСЛАВНИХ ЛАВР НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.

Можемо стверджувати, що педагогічна сутність просвітницько-виховної діяльності Лавр (XVIII – початок ХХІ ст.) розкривається через систему категорій та термінів, серед яких спостерігається певна ієрархія та функціональна визначеність. Проведене дослідження свідчить, що розвиток змісту означених понять здійснювався згідно з вимогами соціально-економічного і психолого-педагогічного розвитку суспільства. Водночас, маємо зауважити, що педагогічна наука ХХ ст. не змогла здійснити чітке обґрунтування поняттєво-категоріального апарату проблеми просвітницько-виховної діяльності Лавр XVIII – початку ХХ ст.

З'ясовано, що опрацьовані рукописи («Описание событий и достопамятностей Почаевской Лавры»; «Вопросы и ответы о сущности православия конца 18 в. – начала 19 в.»; «О церковных ...ведах и народном